

Ersättning för räddningstjänstkostnader enligt 37 § räddningstjänstlagen

Sammanställning 1998

Ersättning 1998

Under 1998 har Räddningsverket med stöd av 37 § räddningstjänstlagen (1986:1102) betalt ut totalt **10,2 miljoner kronor** för kostnader i samband med större kommunala räddningsinsatser.

Sju kommuner

har erhållit ersättning under året. (För två av de sju kommunerna avses ärenden där delersättning har utbetalats redan under 1997).

Typ av räddningsinsatser som ersättning utbetalats för är följande:

Ersättning 1998

Typ av räddningsinsats	Antal	Utbetald ersättning	Anm
Skogsbrand	2	5,8 Mkr.	
Farligt gods olycka	2	3,1 Mkr.	1)
Översvämning	1	0,8 Mkr.	
Jordskred	1	0,4 Mkr.	2)
Industribrand	1	0,1 Mkr.	
SUMMA	7	10,2 Mkr.	

1. För en av de två insatserna utbetalades redan under 1997 1,6 Mkr.
2. För denna insats utbetalades redan under 1997 2,6 Mkr.

Tre av de kommuner som Räddningsverket utbetalt ersättning till har överklagat Räddningsverkets beslut. Det rör sig huvudsakligen om sådana fall där Räddningsverket ansett att kommunen ansökt om ersättning för kostnader som helt eller delvis inte kan anses vara räddningstjänstkostnader enligt kriterierna i 2 § räddningstjänstlagen. Den principiella fråga som varit mest uppmärksammas under 1998 är i detta fall sådana kostnader som kommunen haft för utrymning av boende i samband med räddningsinsats.

Ersättning 1986/87 – 1998

Under perioden sedan budgetåret 1986/87, d.v.s. totalt 13 år som Räddningsverket ansvarat för handläggning av ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen har totalt 108,6 miljoner kronor utbetalats till kommunerna för totalt 102 olika räddningsinsatser.

Under perioden 1986/87 – 1998 utgör skogsbränder 58,8 % av antalet ersättningsärenden och 75,2 % av den utbetalda ersättningen och är därmed den klart dominerande orsaken till kostsamma räddningsinsatser. För övriga typer av räddningsinsatser kan inga säkra slutsatser dras på grund av ett alltför litet antal. Andel ärenden och utbetald ersättning 1986/87 – 1998 fördelar sig med utgångspunkt från typ av räddningsinsats enligt följande:

Ersättning 1986/87 – 1998

Typ av räddningsinsats	Antal	% av antal ärende	% av utbetald ersättning
------------------------	-------	-------------------	--------------------------

Skogsbrand

60

58,8

75,2

Brand i industri

10

9,8

1,0

Översvämning

9

8,8

	6,8
Brand i soptipp, deponeringsplats	
	9
	8,8
	4,3
Farligt gods olycka	
	4
	3,9
	5,7
Brand i fartyg	
	3
	2,9
	3,9
Brand övriga	
	3
	2,9
	0,3
Jordskred	
	1
	1,0
	2,7
Ej beviljad ersättning	
	3
	2,9
	--
(SUMMA)	
	102
	(99,8)
	(99,9)

Handläggning av ansökan om ersättning

Komplicerade och dyra räddningsinsatser ger också oftast ett arbetskrävande och långvarigt efterarbete. Det gäller både hantering av t.ex. utrustning men även rent administrativa uppgifter.

För att få en uppfattning om dels hur långa handläggningstider kommunen har för att sammanställa sin ansökan om ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen men också för att följa upp Räddningsverkets egen handläggning av kommunernas ansökan har en studie av samtliga ärenden för perioden 1994/95 – 1998 gjorts (totalt 45 ansökningar). Syftet är att skapa en grund för att underlätta handläggningen och att höja kvalitén på handläggningen.

För de fyra undersökta åren konstateras att kommunerna haft en genomsnittlig handläggningstid som uppgår till 4 månader och 24 dagar medan Räddningsverkets genomsnittliga handläggningstid är 1 månad och 10 dagar.

I Räddningsverkets handläggningstid inkluderas även tid där kommunens ansökan inte varit komplett då den inkommit varför kommunen ombetts komplettera den, vilket är vanligt.

De längsta enskilda handläggningstider som förekommit är,

- för en enskild kommun 12 månader 5 dagar,
- för Räddningsverket 3 månader 26 dagar.

De kortaste enskilda handläggningstider som förekommit är,

- för en enskild kommun 1 månad 16 dagar,
- för Räddningsverket 1 dag.

Det resultat som framkommit vid studien gör att Räddningsverket avser att utveckla stödet till kommunerna i samband med ansökan. Tidigare har detta gjorts främst i form av rådgivning. Under 1998 togs en särskild standardiserad redovisningsmodell fram som vi under 1999 avser att tillsammans med kommunerna utveckla ytterligare.

Redovisning 1998 och 1986/87 – 98

En närmare redovisning av ersättningsärenden under 1998 samt för hela perioden 1986/87 – 1998 framgår av följande bilagor:

Bilaga 1:

Utbetald ersättning under 1998

Bilaga 2:

Sammanställning av utbetald ersättning 1986/87 – 1998

Bilaga 3:

Diagram fördelning utbetald ersättning (belopp) 1986/87 – 1998

Bilaga 4:

Diagram fördelning typ av ärenden 1986/87 – 1998

Bilaga 5:

Räddningstjänstlagen 2 och 37 §§. Vad säger lagen?

Bilaga 6:

Överklagade ärende 1986/87 – 1998

Föredragande i detta ärende har varit Lennart Larsson som tillika är Räddningsverkets kontaktperson i frågor som gäller ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen.

1998

Nr	Kommun	Typ av räddningsinsats	Kommunens kostnad enligt ansökan, kronor	SRV beslut om ersättningsberättigade kostnader, kronor	Kommunens självrisk, kronor	BESLUT, UTBETALT KRONOR	Anm
1	RAGUNDA	Farligt gods olycka landsväg 1997-07-30—31	298 357	226 622	112 900	113 722	
2	ÖSTERSUND	Skogsbrand längs järnväg Norderåsen 1997-06-05—12	4 181 328	3 990 599	1 165 120	2 825 479	
3	HUDIKSVALL	Skogsbrand Agön 1997-08-12—20	3 816 077	3 656 974	716 040	2 940 934	
4	TORSBY	Översvämning och ras, Klarälven 1997-05-07—16	1 174 976	1 091 836	247 480	844 356	Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut. Länsrätten i Värmlands län handlägger ärendet.

5	BRÄCKE <i>(del 2 av kommunens ansökan)</i>	Farligt gods olycka järnväg, Kälarne 1997-07-04—11	3 510 033 (Totalt 5 269 601)	3 022 543 (Totalt 4 744 605)	---	3 022 543 (Totalt 4 608 605)	Avser del 2 av kommunens ansökan. Tidigare har 1.586.062 kronor utbetalts (1997). Totalt utbetalt (del 1+2) = 4 608 605 kronor. Kommunen har överklagat beslutet
---	---	---	---------------------------------	---------------------------------	-----	---------------------------------	--

SRV/Rbr

LL

Ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen

1998

Nr	Kommun	Typ av räddningsinsats	Kommunens kostnad enligt ansökan, kronor	SRV beslut om ersättningsberättigade kostnader, kronor	Kommunens självrisk, kronor	BESLUT, UTBETALT KRONOR	Anm
6	TROSA <i>(del 2 av kommunens ansökan)</i>	Jordskred, Vagnhärad 1997-05-15—06-06	538 600 (Totalt 3 895 663)	387 302 (Totalt 3 165 647)	---	387 302 (Totalt 2 953 307)	Avser del 2 av kommunens ansökan. Tidigare har 2.566.005 kronor utbetalts (1997). Totalt utbetalt (del 1+2) = 2.953.307 kronor. Kommunen har överklagat beslutet
7	SKINNSKATTEBERG	Industribrand Mälarpoly, 1998-03-21	191 720	180 110	95 160	84 950	
Totalt utbetalt under 1998						ý	
ý ý 10 219 286							
Varav							
2 skogsbrand 5 766 410							
2 farligt gods 3 136 265							
1 översvämning/ras 844 356							
1 jordskred 387 302							
1 industribrand 84 950							

SRV/Rbr, Lennart Larsson

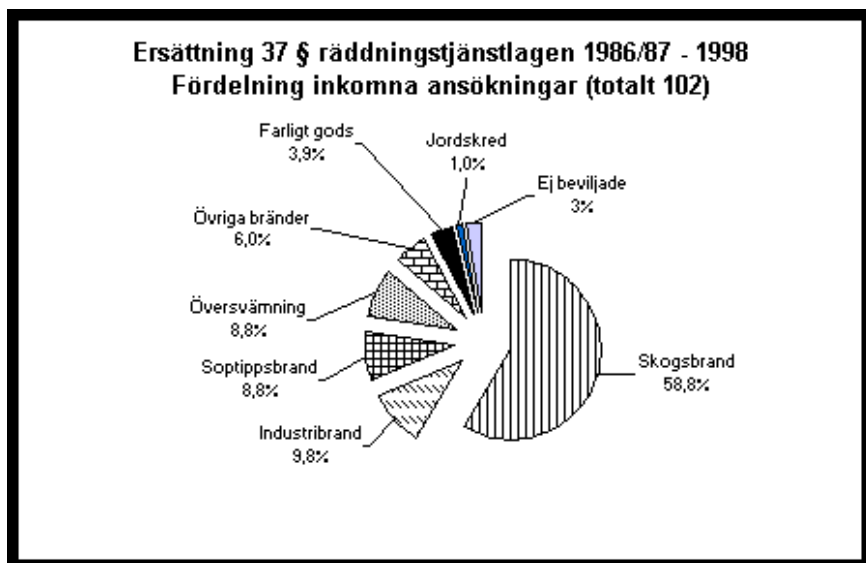
ERSÄTTNING ENLIGT 37 § RÄDDNINGSTJÄNSTLAGEN 1986/87 – 1998

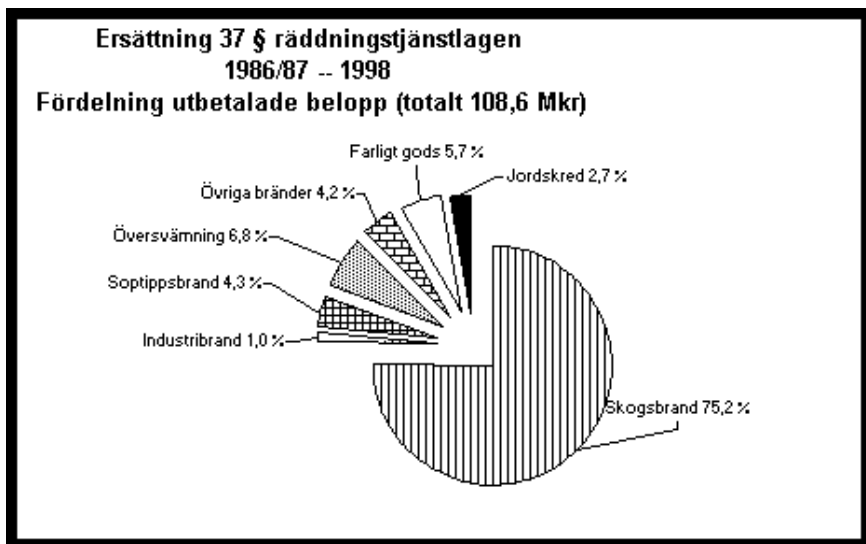
Budgetår *)		Totalt	Varav Skogsbrand	Varav Brand industri	Varav Brand byggnad övrigt	Varav Brand soptipp, deponeringsplats	Varav Brand fartyg	Varav Brand övrigt	Varav Översvämning	Varav Farligt gods olycka	Varav Jordskred	Varav Ej beviljad ersättning
1986/87	Antal	7	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Mkr.	1,218	1,083	0,098	0,037	-	-	-	-	-	-	-
1987/88	Antal	3	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Mkr.	0,508	0,175	0,008	-	0,325	-	-	-	-	-	-
1988/89	Antal	4	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-
	Kronor	0,330	-	0,171	-	0,061	-	0,098	-	-	-	-
1989/90	Antal	6	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-
	Mkr.	1,708	0,745	0,324	-	0,639	-	-	-	-	-	-

1990/91	Antal	9	6	-	-	1	2	-	-	-	-	-
	Mkr.	7,664	2,743	-	-	0,827	4,094	-	-	-	-	-
1991/92	Antal	5	1	-	-	3	-	-	1	-	-	-
	Mkr.	2,648	0,361	-	-	1,881	-	-	0,406	-	-	-
1992/93	Antal	19	17	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Mkr.	44,605	44,324	0,015	-	0,266	-	-	-	-	-	-
1993/94	Antal	6	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Mkr.	4,445	4,341	-	-	-	-	-	0,104	-	-	-
1994/95	Antal	19	16	-	1	-	-	-	-	-	-	2
	Mkr.	16,558	16,330	-	0,228	-	-	-	-	-	-	-
1995/96	Antal	11	-	2	-	-	1	-	6	1	-	1
	Mkr.	7,001	-	0,457	-	-	0,155	-	6,040	0,349	-	-
1997	Antal	8	4	-	-	1	-	-	-	2	1	-
	Mkr.	11,696	5,767	-	-	0,658	-	-	-	2,705	2,566	-
1998	Antal	5 (+2 **)	2	1	-	-	-	-	1	1 (+1)	(1)	-
	Mkr.	10,219	5,766	0,084	-	-	-	-	0,844	3,136	0,387	-
SUMMA	Antal	102	60	10	2	9	3	1	9	4	1	3
SUMMA	Mkr.	108,598	81,635	1,157	0,265	4,657	4,249	0,098	7,394	6,190	2,953	-
%	Antal %	(99,9 %)	58,8 %	9,8 %	2,0 %	8,8 %	2,9 %	1,0 %	8,8 %	3,9 %	1,0 %	2,9 %
%	Kronor %	(99,9 %)	75,2 %	1,0 %	0,2 %	4,3 %	3,9 %	< 0,1 %	6,8 %	5,7 %	2,7 %	-

*) Budgetår tom 1994/95 var "delade" (1/7 -- 30/6), budgetåret 1995/96 omfattar 18 månader (1995-07-01--1996-12-31), budgetår fr.o.m. 1997 = kalenderår

**) Två av ärendena avser delersättning där tidigare (1997) ersättning utbetalts

Vad säger räddningstjänstlagen?

Om ersättning för räddningstjänstkostnader:

37 § räddningstjänstlagen

:

Om en räddningsinsats i kommunal räddningstjänst har medfört betydande kostnader, har kommunen rätt till ersättning för den del av räddningstjänstkostnaderna som överstiger en självrisk. Självrisken beräknas enligt de grunder som regeringen fastställer.

64 § räddningstjänstförordningen:

Självrisken enligt 37 § räddningstjänstlagen utgörs av ett belopp som motsvarar två öre per skattekrona, beräknat på det sammanlagda skatteunderlag som står till kommunens förfogande året före det år då kostnaderna uppkommit.

Om vad som avses med räddningstjänst:

2 § räddningstjänstlagen

:

Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall svara för vid olyckshändelser och överhängande fara för olyckshändelser för att hindra och begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön.

....

Skyldighet för staten eller kommun att göra en räddningsinsats föreligger endast, om det med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt är påkallat att staten eller kommunen svarar för insatsen.

Om syftet med ersättningen:

Syftet med inriktningen i 37 § räddningstjänstlagen är att skydda kommunen från sådana kostnader som kan bli följden av stora och långvariga räddningsinsatser och som därmed i stor utsträckning kan komma att påverka en enskild kommuns ekonomi. Man kan säga att syftet är en slags "försäkring" för kommunen mot sådana kostnader som orsakats av den egentliga räddningsinsatsen. Det är dock viktigt att i detta sammanhang påpeka att 37 § inte utgör någon egendomsförsäkring för t.ex. skog eller byggnader som förstörts vid en brand. Det är också viktigt att framhålla att ersättningen avser att täcka kostnader för den egentliga räddningsinsatsen enligt vad som redovisas i 2 § räddningstjänstlagen. Kostnader för annan kommunal verksamhet som indirekt orsakas av en räddningsinsats men som ligger i kommunens ordinarie ansvar kan inte ersättas med stöd av 37 § räddningstjänstlagen.

1999-01-27

Ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen

Överklagade ärenden

I de fall kommunen överklagat Räddningsverkets beslut är dessa av särskilt intresse. En högre instans prövning och beslut i ett ärende ger inriktning och vägledning för handläggningen.

Fram till maj 1996 fanns möjlighet att överklaga till Kammarrätten och Regeringsrätten. Därefter har räddningstjänstlagen ändrats så att beslut skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol vilket innebär möjlighet att få saken prövad i tre instanser – Länsrätten, Kammarrätten och Regeringsrätten.

Följande ärenden har sedan 1986 varit föremål för överklagande:

Ärende	Beslut/dom eller nuvarande status

<p><u>Grums kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1987) att den kommunala självriskan skall beräknas på kommunens skatteunderlag året före det år då aktuell räddningsinsats ägt rum.</p>	<p>Kammarrätten avslag kommunens överklagande (1990).</p> <p>Härefter överklagade kommunen till Regeringsrätten som också avslag kommunens överklagande (1991).</p>
<p><u>Grums kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1988) vad gäller beräkning av självrisk (se ovan) och att Räddningsverket inte medgivit en schablonmässig beräkning av administrationsersättning.</p>	<p>Kammarrätten avslag kommunens överklagande (1988).</p> <p>Kammarrättens beslut har vunnit laga kraft.</p>
<p><u>Älmhults kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1992) att varje kommun där en räddningsinsats krävs skall svara för sin egen självrisk även om, som i detta fall, en och samma skogsbrand ägde rum i två kommuner.</p>	<p>Kammarrätten avslag kommunens överklagande (1993).</p> <p>Härefter överklagade kommunen till Regeringsrätten som inte meddelade prövningstillstånd (1995).</p>
<p><u>Gotlands kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat (1994) Räddningsverkets beslut avseende innebörden av begreppet "utrustning" i 50 § räddningstjänstlagen i samband med skador på en kräftodling där vatten hämtats för släckning av en skogsbrand.</p>	<p>Kammarrätten lämnade bifall (1997) till kommunens överklagande.</p> <p>Härefter har Räddningsverket överklagat till Regeringsrätten som nu handlägger ärendet.</p>

Ersättning enligt 37 § räddningstjänstlagen

Överklagade ärenden

(fortsättning från föregående sida)

Ärende	Beslut/dom eller nuvarande status
<p><u>Krokoms kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverket beslut (1995) gällande begränsning av begreppet "räddningstjänst" enligt 2 § räddningstjänstlagen i förhållande till övrigt kommunalt förvaltningsansvar.</p>	<p>Länsrätten i Värmlands län upphävde Räddningsverkets beslut (1997).</p> <p>Härefter har Räddningsverket överklagat Länsrättens beslut till Kammarrätten i Göteborg som nu handlägger ärendet (1997 - --).</p>
<p><u>Kävlinge kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1997) gällande beräkning av faktiska personalkostnader, begränsning av begreppet "räddningstjänst" i förhållande till övrigt kommunalt förvaltningsansvar samt vissa kostnader för materiel.</p>	<p>Länsrätten i Värmlands län fann att kommunalt förvaltningsorgan inom andra förvaltningar än räddningstjänsten omfattas av räddningstjänstbegreppet samt att ersättning skall utgå för faktiska personalkostnader (1999).</p> <p>Räddningsverket har överklagat beslutet till Kammarrätten (1999).</p>

<p><u>Bräcke kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1997 och 1998) gällande ersättning i samband med ingrepp i annans rätt enligt 45 § räddningstjänstlagen samt begränsning av begreppet "räddningstjänst" i förhållande till övrigt kommunalt ansvar.</p>	<p>Länsrätten i Värmlands län handlägger ärendet (1998 --).</p>
<p><u>Trosa kommun</u></p> <p>. Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut (1997 och 1998) gällande faktiska personalkostnader och statliga myndigheters skyldighet att bära sina egna kostnader vid medverkan i kommunal räddningsinsats enligt 34 § räddningstjänstlagen.</p>	<p>Länsrätten i Värmlands län handlägger ärendet (1998 --).</p>
<p><u>Torsby kommun</u></p> <p>Kommunen har överklagat Räddningsverkets beslut avseende statliga myndigheters skyldighet att bära sina egna kostnader vid medverkan i räddningstjänst samt beträffande lönekostnader för deltidsanställd räddningstjänstpersonal.</p>	<p>Länsrätten i Värmlands län handlägger ärendet (1998 --).</p>